

Biskop Tor Singsaas

Tale 17. mai 2011 på Trondheim torg

Gratulerer med dagen.

17. mai forbindes særlig med barna. For dagen er breiddfull av livsglede, spontanitet og åpenhet for alt og alle. For det er barns tilnærming til livet. Fordomsfritt. Går rett på. Tar i mot livet som strømmer i mot deg som ny framtid hele tiden. Det er noe av livets under. At stadig ny framtid kommer til oss, gitt oss av en "Annen", større enn oss.

Derfor har dette blitt 17. mai sitt uttrykk.

Mange av oss voksne har og kontakt med barnet i oss på 17. mai, gjennom egne barndomsminner og drømmer om dagen selvsagt, men og fordi hele stemningen er preget av samhold og åpenhet for hverandre. Og det kjenner vi på som en bekreftelse av viktige verdier langt inni oss.

Barna bærer denne livsgleden fram på vegne av oss alle.

Dette var nok **Henrik Wergelands** tanke også da han gikk foran for å markere 17. mai som vår grunnlovsdag, frihetsdag for det unge Norge etter 1814. Han knyttet dagen til barna, for framtida er deres. Wergeland brøt ut av det nasjonale og det egoistiske og snevre. Han engasjerte seg sterkt i undertrykte folks kamp for frihet andre steder i verden. Han kjempet for at jødene skulle få lov til å bo i landet. Han var en utrettelig folkelærer med store vyer, og en varmhjertet omsorgsarbeider. Han utfordrer oss nå til å vise den samme raushet overfor alle mennesker som trenger beskyttelse i livet, og som kommer hit for å finne ly for seg og sine.

17. mai kaller på at vi i fellesskap tenker over våre viktigste verdier. Det er en tenkedag, samtidig som vi lever ut våre viktigste verdier i forhold til hverandre og de som er her som fremmede i mellom oss.

Jeg vil nå et øyeblikk forsøke å løfte fram barnet i mellom oss, og noen umistelige verdier knyttet til det.

"Hver gang et barn blir født, skapes verden på nytt" heter det. Vakkert sagt. Sant også. Et nytt menneske til jorden bærer alltid med seg håpet om at det nå har kommet en som kan bli til velsignelse for mange. Gjennom historien har mennesker skapt store forandringer med sitt liv, på godt og på vondt. Vi kan nevne navn på kvinner og menn som har brakt med seg håp, livsmot, rettferdighet, godhet, barmhjertighet til sine medmennesker. Men mange har gjort det motsatte også. Ikke skapt liv, men ødelagt det. Når en liten blir født, skapes livet om for oss som får den lille inn i familien. Det er som om nytt liv strekkes til oss gjennom barnet. Mye blir forandret, både utenfor og inni oss.

Et nytt barn kaster om på gamle måter å leve på i huset. Den lille former om livet til foreldrene som lever tett, tett inntil. Likeså for søster og bror, tanter, onkler og venner. For ikke å snakke om for bestemor og bestefar. En befrielse å få livet slik snudd opp ned. Vi får se oss selv og hverandre på nye måter. Slikt setter livet i gang igjen.

Jeg vil løfte fram barnet i dag. For de er de mest sårbare mellom oss. Et samfunns livskvalitet måles i forhold til hvordan det tar vare på det svakeste, det være seg barn som eldre, og de mellom oss som oppfattes som annerledes. Barn skal få være barn, og ikke bekymre seg. Barn må ikke tvinges til å gå inn og overta en mors og fars rolle! Det er umulig og vanvittig!

Vi har i det siste merket en forsterket oppmerksomhet omkring barn og barns oppvekstvilkår. Og det er betimelig. Vi kan for lett etablere distanse når vi hører at barn har det vanskelig, og plassere ansvaret for dette hos foreldre og omsorgspersoner som har sviktet, og hos barnevernsmyndigheter og fagfolk.

Men dette har flere sider.

For det kan og handle om oss andre voksne, og om hvordan vi ser på, og møter barn i det daglige? Og da ikke bare våre egne, men også nabobarna og andre barn vi omgås.

Vi utfordres til å være oppmerksomme på de barna vi ser og møter, og tenke over hvordan de egentlig har det. Noen fagfolk kaller dette å utvikle en positiv "oppdagelses- og oppmerksomhetskompetanse" hos seg selv i forhold til den som har det vanskelig. Ikke bare i forhold til barn, men også til voksne.

Her i Trøndelag er vi opptatt av vanlig folkeskikk. Vi hilser på hverandre når vi møtes. Dette gjelder og barna. Vi voksne går foran som gode eksempler. Vi har øyne for barna. Også de som ikke er våre egne? Når en voksen hilser og sier hei til naboungen i det en går forbi, er det som en utstrakt hjelpende hånd! Det ligger et sterkt håp i at et **voksent medmenneske** viser en oppmerksomhet og bryr seg! Et barn glemmer aldri slike opplevelser. De blir gjemt hos oss som "gyldne minner".

Mange investerer mye i sine barn.

Det foregår en utbredt hente- og bringe-tjeneste fra sted til sted, fra aktivitet til aktivitet, for at barna skal få det best mulig i oppveksten. Mange gjør en betydelig frivillig innsats i lokalsamfunnet, for at egne og andres barn og unge får leve og utvikle seg til "likandes" mennesker og medmennesker.

Men ikke alle barn har denne muligheten. Ikke minst i dette ser vi en stor forskjell mellom fattige og rike i vårt land. For det meldes om et ikke ubetydelig fattigdomsproblem her i landet, som ikke minst rammer barna sterkt. De får ikke oppleve

det andre barn får oppleve, og blir på mange vis satt utenfor fellesskapet med venner. Dette er en utfordring for samfunnet, og engasjerer også den enkelte av oss. Hva med naboungen som aldri får muligheten til å være sammen med de andre barna på det som skjer etter skoletid?

Vi utfordres til å være medmennesker, strekke oss lengre enn til bare våre nærmeste. Filosofen Arne Næss sa: " Du må gå nært, - det er kvalitet i det å gå tett inn på livet; bøye seg ned til mauren, blomsten, stryke vart med handa over den blankskurte bergnabben." Likeså å strekke vennlig handa ut til barnet du møter. Dette handler om umistelige verdier, om en våken medmenneskelighet som gjør livet leveverdig for barna våre.

En velsignet 17. mai ønskes dere alle.